

Legitimation för hälso- och sjukvårdskurator (Ds 2017:39)

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid den 29 november 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarråden Clara Lindblom och Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

Socialdepartementet har remitterat departementsskrivelsen ”Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer” (Ds 2017:39) till staden. I promemorian föreslås att legitimation ska införas för kuratorer inom hälso- och sjukvården och att yrkestiteln ska vara hälso- och sjukvårdskurator. Syftet är att främst öka patientsäkerheten. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser förslaget i huvudsak vara bra och ser positivt på att nu yrkesverksamma kuratorer kan få legitimation baserat på utbildning och erfarenhet. Vidare välkomnas att förslaget inte innebär att vissa arbetsuppgifter endast får utföras av legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer.

Socialnämnden ser mycket positivt på strävan mot ökad patientsäkerhet och specialiserad kompetens, men ser fortsatt behov av utredning av konsekvenserna i staden om hälso- och sjukvårdskuratorerna blir legitimerade. Bland annat handlar det om rekrytering och kompetensbehov, översyn av journalsystem och riktlinjer samt att beakta frågan i samband med utredningen om kommunalt övertagande av hemsjukvård.

Äldrenämnden ställer sig positiv till att införa legitimation, som kommer att förtydliga kuratorns ansvarsområde och roll i teamarbetet. Dock kommer en del redan yrkesverksamma kuratorer kanske inte att ansöka om legitimation då det är frivilligt. Eftersom IVO (Inspektionen för vård och omsorg) inte har samma

tillsynsansvar för kuratorer som saknar legitimation, kan detta påverka patientsäkerheten.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd delar uppfattningen att införandet av legitimation kan stärka patientsäkerheten och likställigheten i hälso- och sjukvården. Nämnden betonar att hälso- och sjukvårdskuratorer spelar en viktig roll för personer utan anhöriga.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslagen i ärendet som nämnden anser innebär ökad trygghet för patienter. Nämnden anser det vara låg sannolikhet att förslagen kommer att påverka patienter negativt med hänsyn till den höga graden av kvalificerad utbildning hos de yrkesverksamma kuratorerna.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att patientsäkerheten ökar genom att det ställs krav på kuratorernas lämplighet och kompetens för yrket. Nämnden ser därför positivt på förslaget att legitimation införs för kuratorer inom hälso- och sjukvården.

Våra synpunkter

I likhet med samtliga remissinstanser ser vi att ett införande av legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer kan leda till att kompetens, erfarenhet och lämplighet hos kuratorer säkerställs. Vi bedömer också att förslaget kan öka patientsäkerheten och bidra till mer enhetlig kompetens hos yrkesgruppen. Om hälso- och sjukvårdskuratorerna blir legitimerade behöver staden utreda konsekvenserna vidare vad gäller exempelvis rekrytering, kompetensbehov och dokumentation. Även frågan om påverkan på patientsäkerheten när det gäller redan yrkesverksamma kuratorer som inte söker legitimering behöver beaktas.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 16 november 2017

CLARA LINDBLÖM OCH ÅSA LINDHAGEN

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

I promemorian föreslås att legitimation ska införas för kuratorer inom hälso- och sjukvården och att yrkestiteln ska vara hälso- och sjukvårdskurator. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Syftet med att införa legitimation är främst att öka patientsäkerheten genom att det ställs krav på att hälso- och sjukvårdskuratorer har erforderlig lämplighet och kompetens för yrket. Införandet av legitimation innebär ett skydd för patienterna på så sätt att legitimationen kan återkallas om kuratorn exempelvis skulle vara grovt oskicklig eller uppenbart olämplig att utöva yrket. Grunden för legitimation bör som huvudregel vara en yrkesexamen för hälso- och sjukvårdskuratorer. En sådan examen innebär att kompetensen hos yrkesgruppen bättre kan anpassas till yrket och bli mer nationellt likformig. Förslag till ny yrkesexamen behandlas inte i promemorian.

Det föreslås även att yrkesverksamma kuratorer under en övergångsperiod ska kunna få legitimation, om de har genomgått en socionomexamen eller annan likvärdig utbildning samt har varit verksamma i yrket i minst fem år, alternativt i två år och har en relevant vidareutbildning.

I promemorian görs bedömningen att det inte finns en alternativ reglering för yrket som skulle kunna bidra till en höjning av patientsäkerheten på det sätt som eftersträvas.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 oktober 2017 har i huvudsak följande lydelse.

I promemorian föreslås att krav på legitimation införs för kuratorer inom hälso- och sjukvården. Endast ett fåtal av de kuratorer som är anställda i Stockholms stad kan anses arbeta inom hälso- och sjukvård på de ungdomsmottagningar staden driver. Av stadens cirka 200 kuratorer arbetar omkring 150 i skolan och ett 50-tal arbetar inom socialtjänsten.

Stadsledningskontoret anser att förslaget om legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvård i huvudsak är bra. Det kan säkerställa att kuratorer har den kompetens, erfarenhet och lämplighet som yrket kräver. Det ökar också patientsäkerheten och bidrar till en mer enhetlig kompetens hos yrkesgruppen.

Stadsledningskontoret ser det som positivt att nu yrkesverksamma kuratorer kan få legitimation baserat på utbildning och erfarenhet. Vidare välkomnas att förslaget inte innebär att vissa arbetsuppgifter endast får utföras av legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 oktober 2017 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på förslagets strävan mot ökad patientsäkerhet och specialiserad kompetens baserad på en nationell utbildning. Om hälso- och sjukvårdskurator blir legitimerade utifrån promemorians förslag, bedömer förvaltningen att staden kan behöva utreda konsekvenserna vidare.

Yrkesexamen

Förvaltningen ser att staden behöver utreda vad det innebär för kommunen om Hälso- och sjukvårdskurator blir ett yrke skilt från socionom utifrån rekrytering och kompetensbehov.

Dokumentation och journalplikt

Kuratorer inom Hälso- och sjukvården är redan journalpliktiga. Då promemorian inte beskriver varför det inte kan säkerställas hos privata vårdgivare, kan förvaltningen inte bedöma om legitimering är den enda vägen till patientsäker journalföring.

Legitimering

Förvaltningen tycker att de formella kraven för titel och legitimation är väl beskrivna men att man behöver utveckla begreppet ”erforderlig lämplighet” vidare.

Konsekvenser för hälso- och sjukvårdens huvudmän

I dagsläget dokumenterar stadens kuratorer inom till exempel ungdomsmottagningar och elevhälsa i PMO. Det pågår ett arbete med att utveckla och säkerställa implementering av PMO för gruppen. Kuratorer i staden har dokumentationsplikt enligt offentlighets- och sekretesslagen men inte någon journalplikt. Staden bör därför i samband med legitimering se över befintliga journalsystem samt riktlinjer för dokumentation för yrkesgruppen inom olika lagrum.

Vidare bör staden i samband med pågående utredning om kommunalisering av hemsjukvården beakta frågan om legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer eftersom kuratorer ibland arbetar i landstingens hemvårdsteam.

Konsekvenser för jämställdheten

Förvaltningen ser att konsekvensanalys ur jämställdhetsperspektivet inte bedöms påverka de tendenser till könsfördelning som redan har kunnat konstateras hos yrkesgruppen.

Konsekvenser för barns delaktighet

Förvaltningen bedömer att huvudmännens pågående arbete för barns delaktighet inte påverkas negativt av promemorians förslag.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2017 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som svar på remissen.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 september 2017 har i huvudsak

följande lydelse.

Äldreförvaltningen ställer sig positivt till att införa legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvård. Legitimationen kommer att kunna förtydliga kuratorns ansvarsområde och roll i teamarbetet med övriga yrkeskategorier och dokumentationsansvaret blir tydligt och kvalitetssäkrat. När det enskilde är i behov av stöd och behandling vid eventuella psykosociala problem är kuratorn en viktig resurs i teamet. I dagsläget finns det inte så många kuratorer inom äldreomsorgen, men behovet har framkommit och kan behöva beaktas i samband med planering av kompetensutveckling.

Det föreslås att redan yrkesverksamma kuratorer ska kunna få möjlighet att ansöka om legitimation som hälso- och sjukvårdskurator. Då detta är frivilligt, så finns risken att en del kuratorer väljer att inte ansöka om legitimation. Detta skulle då innebära att IVO (Inspektionen för vård och omsorg) inte har samma tillsynsansvar för kuratorer som saknar legitimation, vilket kan påverka patientsäkerheten.

Jämställdhetsanalys

Sammantaget görs bedömningen i remissen att förslagen inte försvårar uppnåendet av de jämställdhetspolitiska målen. Konsekvensanalysen ur ett jämställdhetsperspektiv har genomförts med utgångspunkt i regeringens mål för jämställdhetspolitiken, dvs. att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Förslaget om legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer har bedömts avseende konsekvenser för könsfördelning bland yrkesverksamma kuratorer inom hälso- och sjukvården. Den nya yrkesexamen som föreslås vara krav för att få legitimation som hälso- och sjukvårdskurator bedöms inte påverka de tendenser till könsfördelning som har kunnat konstateras hos yrkesgruppen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2017 att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 september 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen kommer i kontakt med hälso- och sjukvårdskuratorer i olika sammanhang. Kontakter kan exempelvis förekomma i samband med vårdplanering för äldre personer som får vård inom landstinget och för enskilda klienter/brukare inom missbruks- och/eller socialpsykiatriärenden där kuratorn har rollen som behandlare/terapeut i vårdplaneringssammanhang. Det är vanligast för personer som inte har anhöriga, vilket innebär att hälso- och sjukvårdskuratorer fyller en viktig roll för denna grupp.

Förvaltningen är positiv till införandet av legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvården, och delar socialdepartementets uppfattning att detta kan stärka patientsäkerheten och likställigheten inom hälso- sjukvården.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 september

2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslagen som ges i ärendet innebär ökad trygghet för patienter. Vidare anser förvaltningen att det är låg sannolikhet att införandet av förslagen kommer påverka patienter negativt. Detta eftersom det enligt rapporten "Legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvård" uppges att 98 procent av yrkesverksamma kuratorer inom hälso- och sjukvård har socionomexamen och att 80 procent har en kvalificerad vidareutbildning på avancerad nivå.

Utifrån detta ställer sig förvaltningen positiv till förslagen som ges i ärendet.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 september 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på förslaget att legitimation införs för kuratorer inom hälso- och sjukvården. Förvaltningen kan se att patientsäkerheten ökar genom att det ställs krav på kuratorernas lämplighet och kompetens för yrket.

Förvaltningen har ingenting att tillföra eftersom ändringen inte bedöms röra den kommunala verksamheten.